

Правління Національного банку України
ПОСТАНОВА

29 грудня 2021 року

Київ

№ 156

Про затвердження Положення про впорядкування діяльності з надання супровідних послуг на ринку фінансового лізингу

Відповідно до статей 7, 15, 55¹, 56 Закону України “Про Національний банк України”, статей 21, 28 Закону України “Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг”, статті 11 Закону України “Про фінансовий лізинг”, з метою впорядкування діяльності з надання супровідних послуг на ринку фінансового лізингу Правління Національного банку України **постановляє:**

1. Затвердити Положення про впорядкування діяльності з надання супровідних послуг на ринку фінансового лізингу (далі – Положення), що додається.

2. Небанківським фінансовим установам та особам, які не є фінансовими установами, але мають право надавати окремі фінансові послуги на підставі ліцензії на здійснення діяльності з надання послуг фінансового лізингу, та особам, які надають посередницькі послуги на ринку фінансового лізингу, протягом шести місяців з дня набрання чинності цією постановою привести свою діяльність у відповідність до вимог Положення.

3. Постанова набирає чинності з дня, наступного за днем її офіційного опублікування.

Голова

Кирило ШЕВЧЕНКО

Положення
про впорядкування діяльності з надання супровідних послуг
на ринку фінансового лізингу

I. Загальні положення

1. Це Положення розроблено відповідно до вимог Законів України “Про Національний банк України”, “Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг”, “Про фінансовий лізинг” та встановлює вимоги до осіб, які надають супровідні послуги на ринку фінансового лізингу, та особливості надання таких послуг.

2. Вимоги цього Положення не поширюються на використання лізингодавцем агентів у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення, яке здійснюється відповідно до вимог законодавства з питань запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення.

3. Терміни в цьому Положенні вживаються в такому значенні:

1) агент – надавач посередницьких послуг на ринку фінансового лізингу, який від імені, за дорученням та в інтересах лізингодавця здійснює укладення договору фінансового лізингу, надає консультаційні чи експертно-інформаційні послуги та/або проводить іншу роботу, пов’язану з підготовкою, укладенням, виконанням та/або супроводом договору фінансового лізингу;

2) надавач допоміжних послуг – юридична особа/фізична особа-підприємець, яка залучається для надання допоміжних послуг лізингоодержувачу.

Інші терміни в цьому Положенні вживаються в значеннях, наведених у Цивільному кодексі України, Господарському кодексі України, Кодексі України про адміністративні правопорушення, Законах України “Про фінансовий лізинг”, “Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг” та інших законодавчих актах України.

II. Особливості надання посередницьких послуг на ринку фінансового лізингу

4. Лізингодавець укладає договір з агентом про надання посередницьких послуг, який відповідає вимогам, установленим законодавством України та цим Положенням.

5. Договір, укладений між лізингодавцем і агентом, має обов'язково включати:

1) повний перелік завдань/повноважень, які лізингодавець передає агенту;

2) порядок розрахунку розміру та сплати лізингодавцем винагороди за послуги агента;

3) інформацію про територію, на яку поширюються завдання/повноваження агента. Якщо територію, на яку поширюються завдання/повноваження агента, у договорі не визначено, то вважається, що агент діє в межах території України;

4) порядок урегулювання спорів між лізингодавцем і агентом, які виникають під час здійснення агентом посередницької діяльності на ринку фінансового лізингу;

5) порядок здійснення лізингодавцем контролю за діяльністю агента;

6) порядок розрахунку розміру відшкодування та сплати збитків, заподіяних лізингодавцю внаслідок неправомірних дій агента під час здійснення ним діяльності на ринку фінансового лізингу;

7) порядок припинення дії укладеного з агентом договору, включаючи його дострокове розірвання;

8) строк його дії.

6. Лізингодавець, який має намір укласти договір з агентом, зобов'язаний передбачити у своїх внутрішніх правилах надання послуг з фінансового лізингу або окремому внутрішньому положенні щодо надання фінансових послуг за участю агента таке:

1) порядок, особливості надання лізингодавцем послуг фінансового лізингу за участю агента;

- 2) організацію роботи лізингодавця з агентом і припинення роботи з ним, включаючи порядок укладення та розірвання договору з агентом;
- 3) порядок організації та проведення навчання та підвищення кваліфікації агентів і їх працівників;
- 4) порядок здійснення лізингодавцем внутрішнього контролю за відповідністю агента вимогам, установленим у пунктах 10–14 розділу III цього Положення, під час укладення договору з агентом та протягом строку його дії;
- 5) перелік завдань/повноважень, які лізингодавець має право доручити агенту;
- 6) вимоги до агента, що забезпечують технічну спроможність здійснення ним діяльності на ринку фінансового лізингу на належному рівні (наявність комп'ютерної техніки, програмного забезпечення, комунікаційних засобів, захищеності електронних систем);
- 7) порядок здійснення лізингодавцем внутрішнього контролю за відповідністю договору фінансового лізингу, який укладений за участю агента, вимогам законодавства України та внутрішнім правилам надання послуг з фінансового лізингу або окремому внутрішньому положенню щодо надання фінансових послуг за участю агента;
- 8) порядок передання агентом лізингодавцю документів, інформації, необхідних для забезпечення виконання лізингодавцем вимог нормативно-правових актів Національного банку;
- 9) порядок здійснення лізингодавцем контролю за дотриманням агентом вимог законодавства України про фінансовий лізинг та реагування лізингодавцем на порушення в діяльності агента;
- 10) порядок врегулювання спорів із лізингоодержувачами за договорами, укладеними за участю агентів.

7. Лізингодавець зобов'язаний достроково розірвати договір, укладений з агентом, у разі:

- 1) отримання/виявлення інформації, що свідчить про недостовірність поданих агентом документів для укладення договору з лізингодавцем або надання неповної інформації про надання посередницьких послуг, включаючи

інформацію щодо виконання вимог підпунктів 1, 3, 4 пункту 10 розділу III цього Положення;

2) отримання/виявлення інформації, що свідчить про невідповідність особи вимогам, зазначеним у пунктах 10–12 розділу III цього Положення, та законодавства України у сфері фінансового лізингу.

8. Лізингодавець розміщує у вільному доступі та забезпечує актуалізацію інформації про агента, з яким укладено агентський договір, на власному вебсайті із забезпеченням можливості її перегляду. Перелік таких відомостей визначений в нормативно-правовому акті Національного банку з питань розкриття інформації небанківськими фінансовими установами.

Лізингодавець зобов'язаний також розмістити у вільному доступі на власному вебсайті відомості про адресу вебсайту агента (за наявності), адресу для отримання поштових повідомлень та електронну адресу, а також номери телефонів контактних осіб із зазначенням коду міжміського (міжнародного) зв'язку для здійснення зв'язку з агентом.

Лізингодавець розміщує на власному вебсайті запевнення про здійснення перевірки відповідності агента вимогам, передбаченим у пункті 10 розділу III цього Положення.

9. Лізингодавець не має права доручати агенту отримання лізингових платежів на банківський рахунок агента чи в касу агента в готівковій формі.

III. Вимоги до агента

10. Фізична особа-підприємець, яка здійснює посередницьку діяльність на ринку фінансового лізингу, а також керівник (особа, яка виконує його обов'язки) юридичної особи, що здійснює посередницьку діяльність на ринку фінансового лізингу, повинні відповідати таким вимогам:

1) належати до резидентів України відповідно до Податкового кодексу України;

2) знати законодавство України про фінансовий лізинг, про захист прав споживачів фінансових послуг та про захист персональних даних;

3) мати повну цивільну дієздатність;

4) мати бездоганну ділову репутацію відповідно до пункту 14 розділу III цього Положення.

Агент надає лізингодавцю підтвердження його відповідності встановленим у пункті 10 розділу III цього Положення вимогам до укладення договору між агентом та лізингодавцем про надання посередницьких послуг.

11. Працівники агента, до посадових обов'язків яких належить укладання договорів фінансового лізингу, надання консультаційних чи експертно-інформаційних послуг та/або проведення іншої роботи, пов'язаної з підготовкою, укладанням, виконанням та/або супроводом договорів фінансового лізингу, повинні знати законодавство України про захист прав споживачів фінансових послуг, про фінансовий лізинг та про захист персональних даних для належного виконання своїх посадових обов'язків та попередження порушень агентом вимог законодавства України.

12. Особи, зазначені в пунктах 10, 11 розділу III цього Положення, для отримання знань зобов'язані не рідше одного разу на рік проходити підготовку та постійно підвищувати рівень своєї кваліфікації шляхом проходження організованого лізингодавцем навчання (інструктажу) з питань законодавства України про фінансовий лізинг, про захист прав споживачів фінансових послуг та про захист персональних даних.

Програма такого навчання (інструктажу) має обов'язково включати ознайомлення з:

1) законодавством України, що регулює відносини у сфері фінансового лізингу та законодавством України про захист прав споживачів фінансових послуг;

2) визначеним лізингодавцем порядком укладання агентом в інтересах лізингодавця договорів фінансового лізингу;

3) порядком здійснення агентом обліку та передавання лізингодавцю укладених агентом в інтересах лізингодавця договорів фінансового лізингу;

4) способами організації роботи агента із лізингодавцем та лізингоодержувачем;

5) законодавством України про захист персональних даних.

Ознайомлення здійснюється в межах, необхідних для виконання агентом функцій покладених на нього лізингодавцем.

13. Лізингодавець здійснює контроль за рівнем знань осіб, зазначених у пунктах 10, 11 розділу III цього Положення, шляхом проведення тестування знань.

14. Ділова репутація фізичної особи-підприємця, яка здійснює посередницьку діяльність на ринку фінансового лізингу, а також керівника (особи, яка виконує його обов'язки) юридичної особи, що здійснює посередницьку діяльність на ринку фінансового лізингу, є бездоганною, якщо:

1) немає судимості, яка не погашена та не знята в установленому законодавством України порядку, за злочини, передбачені в розділах VI, VII, XVII Особливої частини Кримінального кодексу України;

2) особу не позбавлено права займатися господарською діяльністю або діяльністю, пов'язаною з наданням фінансових послуг, або діяльністю, пов'язаною з фінансами, чи займати керівні посади згідно з вироком або іншим рішенням суду, яке набрало законної сили;

3) не було звільнення за статтями 40 (пункти 7, 8 частини першої цієї статті), 41 (крім пунктів 4, 4¹, 5 частини першої цієї статті) Кодексу законів про працю України (протягом останніх трьох років до дати обрання/призначення керівника (особи, яка виконує його обов'язки) юридичної особи, що здійснює посередницьку діяльність на ринку фінансового лізингу або до початку надання супровідних послуг фізичною особою-підприємцем);

4) не було адміністративного стягнення за порушення вимог банківського законодавства України, законодавства України у сфері надання фінансових послуг, законодавства України у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення, законодавства України про захист прав споживачів фінансових послуг (застосовується протягом одного року з дня настання такої події);

5) особа не була керівником юридичної особи, що надає фінансові послуги або посередницькі послуги на ринках фінансових послуг, протягом останніх шести місяців, що передували визнанню такої юридичної особи банкрутом;

б) особу не було визнано банкрутом у справі про неплатоспроможність боржника - фізичної особи чи фізичної особи-підприємця (особа не може вважатися такою, яка має бездоганну ділову репутацію, протягом трьох років після визнання її банкрутом).

15. Агент має право розпочати діяльність із надання посередницьких послуг на ринку фінансового лізингу в інтересах лізингодавця після оприлюднення лізингодавцем інформації про агента на власному вебсайті.

16. Обов'язок щодо повідомлення агента про оприлюднення лізингодавцем інформації про агента на власному вебсайті покладається на лізингодавця.

17. Лізингодавець здійснює контроль за відповідністю діяльності агента вимогам законодавства України у сфері фінансового лізингу та законодавства України про захист прав споживачів фінансових послуг. Відповідальність перед третіми особами за дії або бездіяльність агента під час надання послуги фінансового лізингу покладається на лізингодавця.

IV. Особливості надання допоміжних послуг на ринку фінансового лізингу

18. Лізингодавець визначає згідно з вимогами розділу IV цього Положення перелік осіб для надання лізингоодержувачу допоміжних послуг, вартість яких включено до складу лізингових платежів або відшкодовується чи сплачується лізингоодержувачем лізингодавцю додатково до лізингових платежів (далі – Перелік осіб), якщо цей перелік не визначено в договорі.

Лізингоодержувач має право обрати особу для отримання допоміжних послуг з Переліку осіб, визначеного лізингодавцем (за наявності такого переліку).

Лізингодавець надає Перелік осіб на вимогу лізингоодержувача в паперовій чи електронній формі за його вибором.

19. Фізична особа-підприємець – надавач допоміжних послуг, а також юридична особа – надавач допоміжних послуг для включення до Переліку осіб, повинні відповідати таким вимогам:

1) мати право на здійснення діяльності з надання відповідної допоміжної послуги;

2) мати кількість кваліфікованих працівників та обладнання, необхідного для належного надання допоміжних послуг, ураховуючи вид допоміжних послуг та обсяги, до надання яких така особа залучається лізингодавцем.

20. Лізингодавець у разі визначення Переліку осіб розміщує у вільному доступі та забезпечує актуалізацію інформації про вимоги до осіб, яких він залучає для надання допоміжних послуг до відповідних договорів, правила

співпраці лізингодавця з такими особами, а також Перелік осіб на власному вебсайті із забезпеченням можливості її перегляду шляхом розміщення таких відомостей:

1) найменування юридичної особи – надавача допоміжних послуг або прізвище, ім'я, по батькові фізичної особи-підприємця – надавача допоміжних послуг;

2) ідентифікаційний код юридичної особи, яка надає допоміжні послуги, в Єдиному державному реєстрі підприємств і організацій України або реєстраційний номер облікової картки платника податків фізичної особи-підприємця;

3) перелік допоміжних послуг, для надання яких лізингодавець залучає особу;

4) запевнення лізингодавця про здійснення перевірки надавача допоміжних послуг вимогам, установленим цим Положенням.

21. Лізингодавець зобов'язаний достроково припинити відносини з надавачем допоміжних послуг, якщо:

1) встановлено факти подання особою, яка залучається лізингодавцем для надання допоміжних послуг, недостовірної або неповної інформації, включаючи виконання вимог, установлених у розділі IV цього Положення;

2) встановлено факти, що свідчать про невідповідність особи вимогам, зазначеним у розділі IV цього Положення.

Лізингодавець (його агент) зобов'язаний повідомити лізингоодержувачу умови надання допоміжних послуг (включно з інформацією про особу, яку буде залучено до надання допоміжних послуг) (в електронній або паперовій формі).

22. Лізингодавець не має права вимагати у лізингоодержувача отримання допоміжних послуг за рахунок лізингоодержувача, якщо обов'язковість такої додаткової послуги для лізингоодержувача не визначена умовами договору фінансового лізингу.

23. Надавач допоміжних послуг звітує перед лізингодавцем про надані допоміжні послуги в порядку, установленому лізингодавцем.